MACIEJ SZPUNAR
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2020. május 28.[1]

C-233/19. sz. ügy

B.
kontra
Centre public d'action sociale de Liège (CPAS)

(a cour du travail de Liège [liège-i munkaügyi bíróság, Belgium] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – Bevándorlási politika – 2008/115/EK irányelv –A 14. cikk (1) bekezdésének b) pontja – Harmadik országok jogellenesen tartózkodó állampolgárainak visszatérése – Súlyos betegségben szenvedő harmadik országbeli állampolgár – Egészségügyi okokra alapított tartózkodási engedély iránti kérelem elutasítása – Kiutasítási határozat – Szociális ellátás nyújtása"

1. A cour de travail de Liège (liège-i munkaügyi bíróság, Belgium) által előterjesztett jelen előzetes döntéshozatal keretében a Bíróságnak azon feltételekről kell határoznia, amelyektől egy súlyos betegségben szenvedő harmadik országbeli állampolgárt valamely tagállam területéről kiutasító határozattal szembeni jogorvoslat halasztó hatálya függ a 2008/115/EK irányelv[2] szempontjából. Ezen ügy sajátossága abból a tényből ered, hogy a nemzeti eljárásjog alapján a kérdést előterjesztő bíróságnak nincs hatásköre arra, hogy e határozat jogszerűségéről határozzon. Azt javasolom a Bíróságnak, hogy az előterjesztett kérdésre az előterjesztő bíróság hatáskörébe tartozó szempontokra szorítkozva válaszoljon.

Jogi háttér

A 2008/115 irányelv

2. A 2008/115 irányelv 3. cikkének 4. és 5. pontja a következőképpen rendelkezik:

„Ezen irányelv alkalmazásában a következő fogalommeghatározások érvényesek:

[…]

4) »kiutasítási határozat«: közigazgatási vagy bírósági határozat vagy intézkedés, amely valamely harmadik országbeli állampolgár tartózkodásának jogszerűtlenségét [helyesen: jogellenességét] megállapítja vagy kimondja, és visszatérési kötelezettséget állapít meg vagy mond ki;

1 Eredeti nyelv: francia.

2 A harmadik országok illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, 2008. december 16-i európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2008. L 348., 98. o.).

5) »kitoloncolás«: a kitoloncolás a visszatérési kötelezettség kikényszerítése, azaz a tagállamból történő fizikai kiszállítás”.

3. Ezen irányelv 5. cikke a következőket mondja ki:

„Az irányelv végrehajtása során a tagállamok megfelelő figyelmet fordítanak

[…]

c) az érintett harmadik országbeli állampolgár egészségi állapotára,

és tiszteletben tartják a visszaküldés tilalmának elvét.”

4. Az említett irányelv 8. cikkének (3) bekezdése a következőket írja elő:

„A tagállamok a kitoloncolás végrehajtására külön közigazgatási vagy bírósági határozatot vagy intézkedést rendelhetnek el.”

5. Ugyanezen irányelv 12. cikke az (1) bekezdésében a következőket írja elő:

„A kiutasítási határozatok, és – amennyiben elrendelik – a beutazási tilalomról és a kitoloncolásról szóló határozatok meghozatalára írásban, a tényállás ismertetésével és jogi indokolással, valamint a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségek feltüntetésével kerül sor.

[…]”

6. A 2008/115 irányelv a 13. cikkének (1) és (2) bekezdésében a következőket mondja ki:

„(1) Az érintett harmadik országbeli állampolgár számára biztosítani kell a hatékony jogorvoslathoz való jogot, hogy illetékes bíróság vagy közigazgatósági hatóság, vagy pártatlan és a függetlenség biztosítékával rendelkező tagokból álló illetékes szerv előtt fellebbezéssel élhessen a kiutasításhoz kapcsolódó, a 12. cikk (1) bekezdésében említett határozatok ellen, vagy kérhesse azok felülvizsgálatát.

(2) Az (1) bekezdésben említett hatóságnak vagy szervnek hatáskörében áll felülvizsgálni a kiutasításhoz kapcsolódó, a 12. cikk (1) bekezdésében említett határozatokat, beleértve a határozatok végrehajtásának ideiglenes felfüggesztését, kivéve, ha a nemzeti jog értelmében az ideiglenes felfüggesztés már érvényben van.”

7. Ezen irányelv 14. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„A 16. és 17. cikk hatálya alá eső helyzet kivételével a tagállamok a harmadik országbeli állampolgárok tekintetében a lehetőségekhez mérten biztosítják az alábbi elvek figyelembevételét a 7. cikknek megfelelően az önkéntes távozásra engedélyezett időszak alatt, valamint azon időszakok alatt, amelyekre a 9. cikknek megfelelően a kitoloncolást elhalasztották:

a) fenn kell tartani a család egységét a területükön tartózkodó családtagokkal;

b) biztosítani kell a sürgősségi egészségügyi ellátást és a betegségek alapvető kezelését;

c) a kiskorúak számára – tartózkodásuk időtartamától függően – biztosítani kell az iskoláztatást;

d) figyelmet kell fordítani a kiszolgáltatott személyek különleges igényeire.”

A belga jog

8. A loi sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, du 15 décembre 1980 (a külföldieknek az ország területére történő beutazásáról, tartózkodásáról, letelepedéséről és az onnan történő kiutasításáról szóló, 1980. december 15-i törvény; *Moniteur belge*, 1980. december 31., 14584. o.) 9b. cikke (1) bekezdésének az alapügy tényállása tekintetében alkalmazandó változata a következőképpen rendelkezik:

„Az a Belgiumban tartózkodó külföldi, aki a személyazonosságát a 2. §-nak megfelelően igazolja, és aki olyan betegségben szenved, amely valós veszélyt jelent életére vagy testi épségére nézve, vagy embertelen vagy megalázó bánásmód tényleges veszélyével jár, amennyiben származási országában, vagy abban az országban, ahol tartózkodik, nem létezik megfelelő kezelés, a minisztertől vagy megbízottjától tartózkodási engedélyt kérhet a Királyságban.

[…]"

9. A loi organique des centres publics d'action sociale, du 8 juillet 1976 (a szociális közellátási központokról szóló, 1976. július 8-i sarkalatos törvény, *Moniteur belge*, 1976. augusztus 5., 9876. o.) 57. cikkének 2. §-a előírja, hogy:

„A jelen törvény egyéb rendelkezéseitől eltérően a szociális közellátási központ feladata a következőkre korlátozódik:

1° a Királyság területén jogellenesen tartózkodó külföldivel szemben sürgős orvosi ellátás nyújtása:

[…]

Az a külföldi, aki azt állítja magáról, hogy menekült, és aki ennek elismerése iránt kérelemmel élt, jogellenesen tartózkodik a Királyság területén, amennyiben menedékjog iránti kérelmét elutasították, és az érintett külföldi személlyel szemben kiutasítást elrendelő határozatot hoztak.

A külföldinek nyújtott szociális ellátás, aki a kiutasítást elrendelő határozat közlésének időpontjában arra ténylegesen jogosult volt, a sürgős orvosi ellátás kivételével azon a napon szűnik meg, amikor a külföldi ténylegesen elhagyja az ország területét, de legkésőbb a kiutasítást elrendelő határozatban foglalt határidő lejártakor.

[…]"

A tényállás, a Bíróság előtti eljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

10. 2015. szeptember 4-én a harmadik országbeli állampolgár B. menedékjog iránti kérelmet nyújtott be Belgiumban. E kérelmet az illetékes hatóság elutasította. 2016. április 27-én a conseil du contentieux des étrangers (külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság, Belgium) elutasította B. ezen elutasító határozat ellen benyújtott keresetét.

11. 2016. szeptember 26-án B. több súlyos betegséggel indokolt, egészségügyi okokra alapított tartózkodási engedély[3] iránti kérelmet nyújtott be.

3 A külföldieknek az ország területére történő beutazásáról, tartózkodásáról, letelepedéséről és az onnan történő kiutasításáról szóló, 1980. december 15-i törvény 9b. cikke alapján.

12. E kérelmet 2016. december 22-én elfogadhatónak nyilvánították, és B. ennélfogva a Centre public d'action sociale de Liège-től (liège-i szociális közellátási központ, a továbbiakban: CPAS) szociális ellátásban részesült.

13. A 2017. szeptember 28-i határozatokkal – amelyekről 2017. október 23-án értesítették – elutasították B. tartózkodási engedély iránti kérelmét, és az illetékes hatóság kiutasítási határozatot [4] hozott vele szemben.

14. 2017. november 28-án B. a conseil du contentieux des étrangers (külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság) előtt megsemmisítés és felfüggesztés iránti keresetet nyújtott be e határozatokkal szemben.

15. A 2017. november 28-i két határozattal a CPAS 2017. október 23-i hatállyal megvonta B-től a szociális ellátást. 2017. november 1-jétől azonban biztosította számára a sürgős orvosi ellátást.

16. 2017. december 28-án B. keresetet nyújtott be a CPAS szociális ellátást tőle megvonó határozataival szemben a tribunal du travail de Liège-hez (liège-i munkaügyi bíróság, Belgium), és a szociális ellátás kedvezményének 2017. október 23-tól történő visszaállítását kérte e bíróságtól.

17. 2018. március 15-i ítéletében a tribunal du travail de Liège (liège-i munkaügyi bíróság) a szociális ellátásra vonatkozóan elutasította e keresetet.

18. 2018. április 16-án B. ezen ítélet ellen fellebbezést nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz.

19. E bíróság megjegyzi, hogy a kiutasítási határozatról történő értesítés időpontját tekintve és a CPAS új határozatának elfogadását követően a keresettel érintett időszak 2017. október 23-tól 2018. január 31-ig tart, és hogy ezen időszak alatt B. nem rendelkezett tartózkodási engedéllyel [5].

20. Azon lehetőség elutasítását követően, hogy B. számára a szociális ellátásra vonatkozó belga szabályozás értelmében a kiutasításnak esetleges egészségügyi okokon alapuló akadályára hivatkozással megadja a szociális ellátást, a kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy az alapeljárás kimenetele azon hatásoktól függ, amelyeket a Bíróság által az Abdida ítéletben [6] elfogadott megoldásnak kell elismerni.

21. A kérdést előterjesztő bíróság ugyanis úgy véli, hogy el kellene fogadnia a felperes keresetét, ha halasztó hatályt kellene elismerni a B. által a conseil du contentieux des étrangers-hoz (külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság) benyújtott megsemmisítés iránti és felfüggesztés iránti keresetnek. E bíróság pontosítja, hogy a belga jogszabály alapján e keresetnek nincs halasztó hatálya, azonban ilyen hatályt kellene neki elismerni az Abdida ítélet [7] következtében. Az említett bíróság mindazonáltal úgy véli, hogy nehéz meghatározni azokat a feltételeket, amelyek mellett valamely, szociális ügyekben eljáró bíróságnak meg kell állapítani egy ilyen jogorvoslat halasztó hatályát, amely kérdésben a belga bíróságok eltérő határozatokat fogadtak el, és amelyre legalább három különböző választ lehet adni, amelyek mindegyike rendelkezik előnyökkel és hátrányokkal.

4 Az értesítéstől számított 30 napon belül.

5 A kérdést előterjesztő bíróság pontosítja azt is, hogy a B. által 2018. február 1-jén előterjesztett szociális ellátás iránti új kérelmet a CPAS a 2018. február 20-i határozatával elutasította, és ezen elutasító határozat ellen B. új keresetet nyújtott be. Ez magyarázza, hogy a vitatott időszak a jelen ügyben a 2017. október 23-tól 2018. január 31-ig tartó időszakra korlátozódik.

6 2014. december 18-i ítélet (C-562/13, EU:C:2014:2453).

7 2014. december 18-i ítélet (C-562/13, EU:C:2014:2453).

22. E körülmények között a cour du travail de Liège (liège-i munkaügyi bíróság) a Bírósághoz 2019. március 18-án érkezett, 2019. március 11-i határozatával úgy döntött, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„A [2008/115] irányelvnek az Európai Unió Alapjogi Chartája [a továbbiakban. Charta] 19. cikkének (2) bekezdésével és 47. cikkével összefüggésben értelmezett 5. és 13. cikkét, valamint ezen irányelv 14. cikke (1) bekezdésének b) pontját az […] [Abdida] ítélettel[8] összefüggésben értelmezve úgy kell-e értelmezni, hogy az említett rendelkezések biztosítják a súlyos betegségben szenvedő harmadik országbeli állampolgárt valamely tagállam területéről kiutasító határozat elleni jogorvoslat halasztó hatályát, tekintettel arra, hogy a jogorvoslatot benyújtó személy azt állítja, hogy e határozat végrehajtása az egészségi állapota súlyos és visszafordíthatatlan romlása komoly veszélyének teheti ki,

– anélkül hogy a jogorvoslatot értékelni kellene, mivel annak egyszerű benyújtása elegendő a kiutasítási határozat végrehajtásának felfüggesztéséhez,

– vagy valamely védhető kifogás fennállására vonatkozó vagy valamely elfogadhatatlansági indok hiányára vagy a conseil du contentieux des étrangers (külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság) előtt nyilvánvalóan megalapozatlan jogorvoslat hiányára vonatkozó korlátozott felülvizsgálat elvégzésével,

– vagy a munkaügyi bíróságok részéről történő teljes és mindenre kiterjedő felülvizsgálat elvégzésével annak meghatározása érdekében, hogy e határozat végrehajtása a jogorvoslatot benyújtó személyt valóban az egészségi állapota súlyos és visszafordíthatatlan romlása komoly veszélyének teheti e ki?”

23. Írásbeli észrevételeket nyújtottak be az alapeljárásban részt vevő felek, a belga, a holland és a cseh kormány, valamint az Európai Bizottság. E feleket a 2020. január 22-én tartott tárgyaláson – a cseh kormány kivételével – meghallgatták.

Elemzés

24. A jelen ügy hátterét az Abdida ítélet[9] és annak nemzeti szinten történő, belga bíróságok általi értelmezése képezi. Először azt javasolom a Bíróságnak, hogy határolja körül az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés hatályát, ezt követően a 2008/115 irányelv szempontjából fogom elemezni e kérdést, és végül a teljesség érdekében megfogalmazok néhány rövid megjegyzést a kiutasítási határozattal szemben benyújtott jogorvoslat halasztó hatályának feltételeiről.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés hatályának körülhatárolásáról

25. A kérdést – az előterjesztett formában – véleményem szerint át kell fogalmazni annak érdekében, hogy a kérdést előterjesztő bíróság számára hasznos választ lehessen rá adni, lehetővé téve az előtte folyamatban lévő jogvita elbírálását.

26. Idézzük fel röviden a jelen ügy tényállását és kérdéskörét.

8 2014. december 18-i ítélet (C-562/13, EU:C:2014:2453).

9 2014. december 18-i ítélet (C-562/13, EU:C:2014:2453).

27. A harmadik országbeli állampolgár B. tartózkodási engedély iránti kérelmét elutasították, és ugyanekkor kiutasítási határozatot hoztak vele szemben. B. e határozatokkal szemben az illetékes *közigazgatási* bíróság előtt megsemmisítés és felfüggesztés iránti keresetet nyújtott be. Ezzel párhuzamosan a szociális közellátási központ megvonta tőle a szociális ellátást, biztosítva ugyanakkor számára a sürgős orvosi ellátást. B. e határozatokkal szemben keresetet nyújtott be az illetékes, *szociális ügyekben eljáró* bíróság előtt.

28. Pontosan a *szociális ügyekben* másodfokon eljáró bíróság az, amely a Bírósághoz fordult. E bíróság, amelynek meg kell határoznia, hogy B. jogosult-e szociális ellátásra, úgy véli, hogy tisztázni kell a B.-t Belgium területéről kiutasító határozattal szemben gyakorolt jogorvoslat halasztó hatályának feltételeit.

29. A legjobb szándékkal és a világ legjobb akaratával sem látom, hogy a Bíróság által a jelen előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre adott válasz miben tudná a kérdést előterjesztő bíróságot irányítani, tekintettel az előtte folyamatban lévő konkrét problémakörre. Minthogy a kérdést előterjesztő bíróságnak nincs hatásköre sem a kiutasítási határozat jogszerűségéről, sem egy ilyen határozattal szembeni eljárás által kiváltott halasztó hatályról történő határozathozatalra, véleményem szerint felesleges ilyen halasztó hatállyal foglalkozni. A kérdést előterjesztő bíróság számára kizárólag az a kérdés hasznos, hogy B. jogosult-e a szóban forgó szociális ellátásra.

30. E tekintetben tehát a Bíróságnak nem feladata, hogy értékelje a kiutasítási határozattal szembeni jogorvoslatokat szabályozó belga eljárási szabályokat, és bizonyosan nem tartozik a Bíróság hatáskörébe a nemzeti jog értelmezésére vonatkozó olyan jogvita eldöntése, amely nemzeti szinten is vitatottnak tűnik [10].

31. Természetesen más lenne a helyzet, ha a Belga Királyság bírósági szervezetrendszere *mint olyan* – a tartózkodás jogszerűségét elbíráló közigazgatási bíróságok és a szociális kérdéseket elbíráló munkaügyi bíróságok közötti hatáskörmegosztással – nem felelne meg a 2008/115 irányelvnek. Nem látok erre utaló jelet. Éppen ellenkezőleg, e megosztás nemzeti szinten véleményem szerint tökéletesen összhangban van a klasszikus bírósági szervezettel.

32. Végül, nem gondolom, hogy e megállapítás ellentmondásban lenne az Abdida ítélet [11] tanulságaival. Emlékeztetőül, ebben az ügyben, amely szintén a belga jogszabályra vonatkozott, és amelynek a tényállása nagyrészt megfelel a jelen ügy tényállásának, a Bíróság egy munkaügyi bíróságnak valamely közigazgatási jogorvoslat halasztó hatályára és szociális jellegű kérdésekre egyszerre vonatkozó kérdéseire válaszolt. Mindazonáltal az alapeljárás tárgyát képező üggyel szemben azt mondhatjuk, hogy az Abdida ítélet [12] alapját képező ügyben a Bíróságnak a halasztó hatályra vonatkozó válasza segített az érintett személy helyzetének megoldásában. Márpedig véleményem szerint a jelen esetben nem ez a helyzet. A jelen esetben ugyanis – az Abdida ítéletnek [13] köszönhetően – már megállapítást nyert, hogy B.-nek rendelkeznie kell halasztó hatályú jogorvoslattal a kiutasítási határozat megtámadása érdekében.

33. Azt javasolom tehát, hogy a kérdést előterjesztő bíróság által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdést a következőképpen értsük: ellentétes-e a 2008/115 irányelv rendelkezéseivel, különösen az 5. és 13. cikkel, valamint a 14. cikk (1) bekezdésének b) pontjával az a tagállami szabályozás, amelynek értelmében a valamely súlyos betegségben szenvedő harmadik országbeli állampolgár – akivel szemben kiutasítási határozatot hoztak, amellyel szemben jogorvoslatot kezdeményezett – által kapott szociális ellátás a sürgős orvosi ellátásra korlátozódik?

10 Lásd ebben az értelemben: 2015. december 17-i Tall ítélet (C-239/14, EU:C:2015:824, 35. pont); 2018. június 19-i Gnandi ítélet (C-181/16, EU:C:2018:465, 34. pont). Lásd szintén: JZ (Szabadságvesztés-büntetés beutazási tilalom esetén) ügyre vonatkozó indítványom (C-806/18, EU:C:2020:307, 36. pont).

11 2014. december 18-i ítélet (C-562/13, EU:C:2014:2453).

12 2014. december 18-i ítélet (C-562/13, EU:C:2014:2453).

13 2014. december 18-i ítélet (C-562/13, EU:C:2014:2453).

34. Másképpen megfogalmazva felmerül tehát a kérdés, hogy a belga hatóságok milyen szociális jogokat tudtak vagy nem tudtak biztosítani B. számára. Az e kérdésre történő válaszadáshoz meg kell határozni azon szociális jogokat, amelyekre B. a 2008/115 irányelv rendelkezéseiből eredően jogosult.

A 2008/115 irányelvből eredő követelményekről

35. A 2008/115 irányelv célja az 1. cikke értelmében a tagállamok által alkalmazandó, a harmadik országok jogellenesen tartózkodó állampolgárainak visszatéréséről szóló közös normák és eljárások megállapítása, összhangban az alapvető jogokkal és a nemzetközi joggal. Ezen irányelv (4) preambulumbekezdéséből kitűnik, hogy ezen irányelv a jól szervezett migrációs politika elengedhetetlen elemeként egyértelmű, átlátható és igazságos, közös szabályokat kíván rögzíteni a hatékony visszatérési politika biztosítása céljából. Az említett irányelv ezért átfogó rendszert hoz létre annak biztosítása érdekében, hogy a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgár távozzon az Unió területéről.[14] Amennyiben először is a harmadik országbeli állampolgár a 2008/115 irányelv hatálya alá tartozik, tehát jogellenesen tartózkodik valamely tagállam területén,[15] másodszor, e tagállam nem döntött úgy, hogy nem alkalmazza ezt az irányelvet az általa kimerítően felsorolt okokból,[16]és harmadszor, az érintett személy nem élvezi az (EU) 2016/399 rendelet[17] 2. cikkének 5. pontjában meghatározott szabad mozgáshoz való jogot,[18] ezen állampolgárt haza kell telepíteni. Ez értelemszerűen a 2008/115 irányelv 6. cikkének (2)–(5) bekezdésében előírt kivételek sérelme nélkül érvényes.

36. A kiutasítási eljárás több szakaszt foglal magában, amelyeket a 2008/115 irányelv II. fejezete részletez. Először a tagállam kiutasítási határozatot hoz a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárral szemben.[19] A kiutasítási határozat rendszerint megfelelő határidőt ír elő az érintett önkéntes távozására,[20] azonban vannak kivételek e szabály alól,[21] többek között az érintett szökésének veszélyére vonatkozóan. Ezt követően, amennyiben nem került sor a 2008/115 irányelvnek megfelelően önkéntes távozásra vonatkozó határidő megállapítására, vagy a visszatérési kötelezettséget az érintettek nem teljesítették az önkéntes távozásra megadott határidőn belül, a tagállamok minden szükséges intézkedést meghoznak a kiutasítási határozat végrehajtásához,[22] vagyis a tagállamból történő fizikai kiszállításhoz.[23] E végrehajtás megnevezése a „kitoloncolás”.

37. Hangsúlyozni kell, hogy a 2008/115 irányelv kifejezései[24] szerint a tagállamok a kitoloncolás végrehajtására külön közigazgatási vagy bírósági határozatot vagy intézkedést *rendelhetnek* el (tehát arra nem kötelesek).

14 Lásd szintén: JZ (Szabadságvesztés-büntetés beutazási tilalom esetén) ügyre vonatkozó indítványom (C-806/18, EU:C:2020:307, 26. pont).

15 Lásd: a 2008/115 irányelv 2. cikkének (1) bekezdése.

16 Lásd: a 2008/115 irányelv 2. cikkének (2) bekezdése.

17 A személyek határátlépésére irányadó szabályok uniós kódexéről (Schengeni határellenőrzési kódex) szóló, 2016. március 9-i európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2016. L 77., 1. o.).

18 Lásd: a 2008/115 irányelv 2. cikkének (3) bekezdése.

19 Lásd: a 2008/115 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése. Ugyanezen rendelkezés pontosítja, hogy ez az ugyanezen cikk (2)–(5) bekezdésében említett kivételek sérelme nélkül érvényes.

20 Lásd: a 2008/115 irányelv 7. cikkének (1) bekezdése.

21 Lásd: a 2008/115 irányelv 7. cikkének (4) bekezdése.

22 Lásd: a 2008/115 irányelv 8. cikkének (1) bekezdése.

23 Lásd: a 2008/115 irányelv 3. cikkének (5) bekezdése.

24 Lásd: a 2008/115 irányelv 8. cikkének (3) bekezdése.

38. A kiutasítási eljárás keretében a tagállamok természetesen kötelesek biztosítani a szóban forgó harmadik országbeli állampolgár alapvető jogait.[25] Ez általános jelleggel következik a 2008/115 irányelv 1. cikkéből[26], és különösen ezen irányelvnek egy sor rendelkezéséből.

39. Ráadásul, amint a Bíróságnak már volt alkalma hangsúlyozni, a 2008/115 irányelv rendelkezéseit, amint arra az irányelv (2) preambulumbekezdése emlékeztet, az érintett személyek emberi jogainak és méltóságának teljes mértékű tiszteletben tartása mellett kell értelmezni.[27]

40. Ennélfogva, bár az érintettek alapvető jogait a tagállamoknak tiszteletben kell tartaniuk, ez mindig a kiutasítási eljárás keretében történik. Az érintettek ezen alapvető jogai lehetnek anyagi jogi jellegűek, például az egészségi állapotuk figyelembevétele,[28] vagy eljárásiak, mint a kiutasítási határozatok formája[29] vagy a jogorvoslati lehetőség.[30]

41. Ami az érintett személy egészségi állapotát[31] illeti, az Abdida ítéletből[32] egyértelműen kitűnik, hogy „a 2008/115 irányelv 14. cikke (1) bekezdésének b) pontját úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti jogszabály, amely nem írja elő a súlyos betegségben szenvedő harmadik országbeli állampolgár alapvető szükségleteinek a sürgősségi egészségügyi ellátás és a betegségek alapvető kezelésének hatékony nyújtása érdekében való biztosítását – a lehetőségekhez mérten – mindaddig, amíg az érintett tagállam az e harmadik országbeli állampolgárral szemben hozott kiutasítási határozat elleni jogorvoslat következtében köteles elhalasztani a kitoloncolást”[33]. Ezenkívül a Bíróság ezen ítéletben szintén kiemelte, hogy a tagállam köteles ilyen gondoskodást nyújtani, „amennyiben [az érintettnek] nincs módja arra, hogy a szükségleteiről maga gondoskodjon”[34].

42. Az Abdida ítélet[35] e szakaszából azt a következtetést vonom le, hogy a szóban forgó alapvető segítséget *kizárólag* a jogosult szükséglete igazolja.

43. Itt egy ténybeli vizsgálatról van szó, amelyet a kérdést előterjesztő bíróságnak mint szociális ügyekben eljáró bíróságnak kell elvégeznie.

44. A többit illetően, amint azt a 2008/115 irányelv (12) preambulumbekezdése hangsúlyozza, valamely harmadik országbeli állampolgár létfenntartásának alapvető feltételeit a nemzeti jogszabályok alapján kell meghatározni.[36]

25 Az alapvető jogok tiszteletben tartását a jogirodalom véleményem szerint helyesen „az irányelv értelmezéséhez szükséges alapvető elvnek” minősítette; lásd: Lutz, F., „Directive 2008/115/EC of the European Parliament and of the Council of 16 December 2008 on common standards and procedures in Member States for returning illegally staying third-country nationals”, in: Hailbronner, K., és Thym, D. (szerk.), *EU immigration and asylum law – a commentary*, 2. kiadás, 2016., C. H. Beck, Hart, Nomos, München, Oxford, Baden-Baden, 1. cikk, 19. pont, 667. és 668. o.

26 Amelynek alapján ez az irányelv megállapítja a tagállamok által alkalmazandó, a harmadik országok jogellenesen tartózkodó állampolgárainak visszatéréséről szóló közös normákat és eljárásokat, összhangban az uniós jog általános elveiként szereplő alapvető jogokkal és a nemzetközi joggal, beleértve a menekültek védelmét és az emberi jogi kötelezettségeket.

27 Lásd: 2014. december 18-i Abdida ítélet (C-562/13, EU:C:2014:2453, 42. pont).

28 Lásd: a 2008/115 irányelv 5. cikkének c) pontja.

29 Lásd: a 2008/115 irányelv 12. cikke.

30 Lásd: a 2008/115 irányelv 13. cikke.

31 A valamely betegségben szenvedő személy önmagában nem „kiszolgáltatott személy” a 2008/115 irányelv 3. cikkének 9. pontja értelmében, amely szerint kiszolgáltatott személyek a kiskorúak, a kísérő nélküli kiskorúak, a fogyatékossággal élők, az idősek, a várandós nők, a kiskorú gyermeket egyedül nevelő szülők és a kínzásnak, erőszakos közösülésnek vagy a testi, lelki vagy nemi erőszak egyéb súlyos formáinak áldozatai.

32 2014. december 18-i ítélet (C-562/13, EU:C:2014:2453).

33 Lásd: 2014. december 18-i Abdida ítélet (C-562/13, EU:C:2014:2453, 62. pont és rendelkező rész).

34 Lásd: 2014. december 18-i Abdida ítélet (C-562/13, EU:C:2014:2453, 59. pont).

35 2014. december 18-i ítélet (C-562/13, EU:C:2014:2453).

36 Lásd szintén: 2014. december 18-i Abdida ítélet (C-562/13, EU:C:2014:2453, 54. pont).

45. Rá kell mutatni, hogy a 2008/115 irányelvből egyáltalán nem tűnik ki, hogy az érintett harmadik országbeli állampolgárnak a más személyeknek – mint például a jogszerűen tartózkodó harmadik országbeli állampolgároknak vagy az uniós polgároknak – biztosítottal azonos szintű szociális ellátásban kell részesülnie. Minden egyes tagállam maga határozhatja meg az ellátás szintjét, amíg hatékonyan tudja nyújtani a sürgősségi egészségügyi ellátást és a betegségek alapvető kezelését.

46. Ebből következően, amint azt a Bizottság helyesen hangsúlyozza, az uniós jog szempontjából az a tény, hogy a belga jog B. tartózkodását jogszerűnek tekinti-e, vagy sem, nincs hatással B. azon jogára, hogy a 2008/115 irányelv alapján a sürgős orvosi ellátáson kívül pénzügyi ellátásban részesülhet, amely létfenntartása alapvető feltételeit hivatott fedezni.

47. Ugyanezen gondolatmenetben megjegyzem, hogy ezen irányelv alapján nem szükséges, hogy valamely tartózkodás „jogszerű tartózkodásnak” minősüljön a szociális ellátás megtagadása jogszerűségének megítélése szempontjából.

48. A fenti megfontolásokra tekintettel meg kell állapítani, hogy ha a sürgős orvosi ellátást és a betegségek alapvető kezelését – amely az alapvető szükségleteket is magában foglalja – biztosítják valamely jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárnak, amennyiben neki nincs módja arra, hogy a szükségleteiről maga gondoskodjon, a 2008/115 irányelv követelményei teljesülnek.

B. helyzetéről

49. A fenti megállapításokból a jelen ügyre nézve az alábbi következtetéseket lehet levonni.

50. Először is, az alapeljárás felperesének helyzete a 2008/115 irányelv hatálya alá tartozik: kiutasítási határozatot hoztak vele szemben, és jogorvoslatot kezdeményezett a határozattal szemben. E tekintetben, ha bebizonyosodik, hogy nincs módja arra, hogy a szükségleteiről gondoskodjon, a Belga Királyság a 2008/115 irányelv 14. cikke (2) bekezdésének b) pontja alapján köteles az alapvető szükségleteit fedező szociális ellátást nyújtani számára.

51. Másodszor, e megállapítás független a közigazgatási bíróságok előtti valamely eljárás halasztó hatályának feltételeitől. A 2008/115 irányelv nem írja elő, hogy a kérdést előterjesztő bíróság az érintett személy tartózkodása jogszerűségének kérdésével foglalkozzon.

52. Azt a választ javaslom tehát a jelen előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre, hogy a 2008/115 irányelv rendelkezéseivel, különösen az 5. és 13. cikkével, valamint a 14. cikke (1) bekezdésének b) pontjával ellentétes az a tagállami szabályozás, amelynek alapján valamely, súlyos betegségben szenvedő harmadik országbeli állampolgár – akivel szemben kiutasítási határozatot hoztak, amellyel szemben jogorvoslatot kezdeményezett – által kapott szociális ellátás a sürgős orvosi ellátásra korlátozódik, ha egyrészről ezen ellátás nem fedezi az alapvető szükségleteit azáltal, hogy a sürgősségi egészségügyi ellátás és a betegségek alapvető kezelésének hatékony nyújtását biztosítja, és másrészről, ezen állampolgárnak nincs módja arra, hogy a szükségleteiről maga gondoskodjon.

A halasztó hatályról

53. Végül a teljesség érdekében szeretném az alábbi észrevételeket megfogalmazni a közigazgatási eljárás keretében felmerülő halasztó hatályt illetően.

54. Hangsúlyozom, hogy e megfontolások kizárólag az alapeljárás tárgyát képezőhöz hasonló helyzetre vonatkoznak, amelyben valamely betegségben szenvedő személy az egészségi állapota súlyos és visszafordíthatatlan romlása komoly veszélyének lenne kitéve, ha végrehajtanák a rá vonatkozó kiutasítási határozatot.

55. A 2008/115 irányelv 6. cikke szerinti kiutasítási határozat alkotja ezen irányelv normatív sarokkövét. Ráadásul az említett irányelv 6. és azt követő cikkeiből eredő tagállami kötelezettségek állandóak, folyamatosak és megszakítások nélkül alkalmazandók abban az értelemben, hogy az említett cikkekben szereplő feltételek teljesülése esetén automatikusan felmerülnek.[37] Amint azt a fentiekben jeleztem, a kiutasítási határozat meghozatalától kezdődik a kiutasítási eljárás mint olyan.

56. Véleményem szerint ez azt jelenti, hogy egy olyan közigazgatási jogorvoslati rendszer, amely csak a kitoloncolási határozattal szembeni jogorvoslatnak biztosít halasztó hatályt, de a kiutasítási határozattal szembeni jogorvoslatnak nem, nem felel meg az Abdida ítéletnek.[38] E tekintetben emlékeztetek arra, hogy ebben az ítéletben a Bíróság megállapította, hogy „a 2008/115 irányelvnek a Charta [19. cikkének (2) bekezdésével és 47. cikkével] összefüggésben értelmezett 5. és 13. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti jogszabály, amely nem biztosít felfüggesztő hatályú jogorvoslatot egy olyan *kiutasítási határozattal* szemben, amelynek *végrehajtása* a szóban forgó harmadik országbeli állampolgárt az egészségi állapota súlyos és visszafordíthatatlan romlása komoly veszélyének teheti ki”.[39] Ellentétben a belga kormány írásbeli észrevételeiben foglaltakkal, az Abdida ítélet[40] e szakaszának egyértelmű megfogalmazásából semmi esetre sem lehet azt a következtetést levonni, hogy a Bíróság kizárólag valamely kitoloncolási határozatra utal.

57. A halasztó hatály feltételeit illetően emlékeztetek arra, hogy a Bíróság a Gnandi ítéletben[41] megállapította, hogy „a 2008/115 irányelv 6. cikkének értelmében vett kiutasítási határozattal szemben előterjesztett jogorvoslati kérelemnek *automatikusan halasztó hatályúnak* kell lennie, biztosítva ezáltal az érintett harmadik országbeli állampolgár tekintetében a visszaküldés tilalmának elvéből és a Charta 47. cikkéből eredő követelmények betartását, amennyiben e határozat ezen állampolgárt a Chartának a [menekültek helyzetére vonatkozó, 1951. július 28-án Genfben aláírt] egyezmény[42] [– amelyet kiegészített a menekültek helyzetére vonatkozó, New Yorkban 1967. január 31-én aláírt és 1967. október 4-én hatályba lépett jegyzőkönyv –] 33. cikkével összefüggésben értelmezett 18. cikkével ellentétes bánásmód vagy a Charta 19. cikkének (2) bekezdésével ellentétes bánásmód tényleges veszélyének teheti ki”[43].

58. Az alapeljárás tárgyát képezőhöz hasonló helyzetet ugyanúgy kell kezelni.

59. Mindenesetre valamely tagállamnak a visszaélések elkerülése érdekében módjában kell állnia annak előírása, hogy a valamely közigazgatási jogorvoslatban előterjesztett érvek megalapozottságát *prima facie* sommás vizsgálat keretében értékelje a bíróság. Mindazonáltal egy ilyen értékelésre *ex post* kell, hogy sor kerüljön, annak érdekében, hogy ne akadályozza meg a halasztó hatály megvalósulását.

Végkövetkeztetés

60. A fenti megfontolások fényében azt javasolom a Bíróságnak, hogy a cour de travail de Liège (liège-i munkaügyi bíróság, Belgium) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre a következő választ adja:

A harmadik országok illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, 2008. december 16-i 2008/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv rendelkezéseivel, különösen az 5. és 13. cikkével,

37 Lásd a JZ (Szabadságvesztés-büntetés beutazási tilalom esetén) ügyre vonatkozó indítványom (C-806/18, EU:C:2020:307, 26.).

38 2014. december 18-i ítélet (C-562/13, EU:C:2014:2453).

39 Lásd: 2014. december 18-i Abdida ítélet (C-562/13, EU:C:2014:2453, 53. pont és rendelkező rész). Kiemelés tőlem.

40 2014. december 18-i ítélet (C-562/13, EU:C:2014:2453).

41 2018. június 19-i ítélet (C-181/16, EU:C:2018:465).

42 *Recueil des traités des Nations unies* [1954], 189. kötet, 150. o., 2545. sz. (1954).

43 Lásd: 2018. június 19-i Gnandi ítélet (C-181/16, EU:C:2018:465, 56. pont). Kiemelés tőlem.

valamint a 14. cikke (1) bekezdésének b) pontjával ellentétes azon tagállami szabályozás, amelynek értelmében a valamely, súlyos betegségben szenvedő harmadik országbeli állampolgár – akivel szemben kiutasítási határozatot hoztak, amellyel szemben jogorvoslatot kezdeményezett – által kapott szociális ellátás a sürgős orvosi ellátásra korlátozódik, ha egyrészről ezen ellátás nem fedezi az alapvető szükségleteit azáltal, hogy a sürgősségi egészségügyi ellátás és a betegségek alapvető kezelésének hatékony nyújtását biztosítja, és másrészről, ezen állampolgárnak nincs módja arra, hogy a szükségleteiről maga gondoskodjon.